

Vetőmag

XXIV. évfolyam, 2017. 2. szám

A Vetőmag Szövetség Szakmaközi Szervezet és TermékTanács folyóirata

Üdvözöljük az ISF Vetőmag
Világkongresszus résztvevőit!

Welcome to the ISF World Seed Congress!

A TARTALOMBÓL

Gondolatok a budapesti világeseményről	2
Globális választ kell adni a kihívásokra	4
Növelik az agrárágazat versenyképességét	6
Melegedő éghajlatra, szeszélyes időjárásra készülhetünk	10
Közzgazdászként is vetőmag-szakember	12

Gondolatok a budapesti világeseményről

Óriási szervezőmunka előzte meg a budapesti ISF kongresszust. Ahhoz, hogy minden időben a helyén legyen, sok ember odaadó munkájára volt szükség. A szervezésben oroszánrészt vállalt három hazai szakember véleményét kérdeztük.

Pavelka Árpád, a Magyar Nemzeti Szervező Bizottság elnöke

Hihetetlen öröm számomra, hogy Budapesten, a 2017-es ISF Világkongresszuson csaknem 1700 vetőmagos szakembert köszönhetünk a világ minden tájáról. Az ISF titkárság, a Nemzeti Szervező Bizottság és még sokan ren-

geteget dolgoztunk azért, hogy a rendezvény sikeresen megvalósulhasson, s ezért a munkáért mindenkinek szeretnék köszönetet mondani. A már több mint egy éve kezdődött szervezési időszak egyszerre volt feszes és zsúfolt, ugyanakkor rendkívül örömteli. Olyan kapcsolatok épültek fel, és annyi érdeklődés irányult a szervező bizottság munkájára, a rendezvényre, amely számunkra megtisztelő és felemelő.

Azt gondolom, hogy nagyon kevés olyan szakmai terület van ma Magyarországon, amely elmondhatja magáról, hogy világszerte ismerik, nagyra érté-

kelik a munkáját. Amit a magyar vetőmagos szakemberek, a magyar vetőmagszakma az elmúlt évszázad alatt, és mind a mai napig teljesítményként felmutat, kivívta a nemzetközi vetőmagipar szereplőinek is a legmagasabb elismerését. Az ISF kongresszus megkoronázása annak a teljesítménynek, amit ágazati szinten az elmúlt időszakban felmutattunk. A rendezvény ugyanakkor egy fontos bemutatkozási lehetőség ország-világ előtt. A kongresszus olyan szakmai kérdések és problémák megtárgyalásának színtere, amelyek meghatározzák mindannyiunk létét a következő évtizedekben.

Nagy kihívások várnak ránk, az egészen bizonyos. Címszavakban azok a kérdések, amelyek napirenden szerepelnek az 5 napos esemény fórumain:

- A vetőmagvak, növényfajták szabad mozgásának biztosítása a világ országai, termelő régiói között;

- A világ növekvő népessége élelmiszer igényének biztosítása, környezetkímélő és fenntartható módon;

- Bemutatni és megismertetni az innováció új eredményeit, az új nemesítési módszereket;

- Ezek lényegét, hatását, és jelentőségét megértésük a szakmai és laikus közönséggel;

- Kiemelt kérdéskör a szellemi tulajdon, a nemesítési jogok védelme, ezáltal a folyamatos innováció anyagi alapjainak a megteremtése;

- Nem utolsósorban a növényegészségügyi kockázatok csökkentése, a kórokozók és kártevők világméretű elterjedésének kezelése a védekezési módszerek fejlesztésével, ellenőrző rendszerek harmonizációjával.

A kongresszus az év legjelentősebb eseménye, fórumot teremt a szakma meghatározó szereplői számára. A sze-

mélyes tárgyalások révén a résztvevők elnyerik egymás bizalmát, ez később kölcsönös üzleti-gazdasági együttműködésben ölt testet. A világ különböző szegleteiből jövünk össze évről-évre, számtalan fontos személyes ismeretség és sok barátság alakult ki e rendezvény keretein belül a szakma szereplői között. Biztos vagyok abban, hogy nem lesz ez másként a budapesti kongresszuson sem.

Jó tanácskozást, sikeres együttműködést kívánok minden résztvevőnek!

Takács Géza, a Vetőmag Szövetség Szakmaközi Szervezet és Termék tanács elnöke

Nemcsak a hazai Vetőmag Szövetség, hanem Magyarország számára is igen fontos eredmény, hogy sikerrel pályáztunk az idei ISF világrendezvény lebonyolítására. Az ágazat legfontosabb eseménye kiemelt jelentőségű a szűkebb értelemben vett szakma számára, hiszen számukra aktuális kérdéseket vet fel és válaszokat próbál adni, részben pedig fontos kapcsolódási, üzletkötési pontokat kínál szakembertársaikhoz. Bár manapság a kommunikáció látványosan eltolódott a virtuális csatornák irányába, hiszem, hogy a vetőmag szakmában még mindig igen fontosak és értékesek azok a találkozási lehetőségek, ahol az egyes tárgyalópartnerek egymás szemébe nézve tudnak párbeszédet folytatni. Az üzleti élet nem tudja és nem is lenne szerencsés, ha tudná nélkülözni ezeket az interakciókat.

Másrészt meg tudjuk mutatni a vetőmagos szakmában elért sikereinket, mert Magyarország igenis fontos szereplője e kulcsfontosságú szektornak. Ma Magyarországon csaknem 900 vállalkozás és intézmény foglalkozik vetőmag nemesítéssel és előállításal. A szektor szereplőinek árbevétele éves

szinten meghaladja a 100 milliárd forintot, és a benne tevékenykedő cégek fontos exporttevékenységet végeznek. Az általunk előállított minőségi vetőmag a mezőgazdaság és élelmiszergazdaság versenyképességének, a termelés biztonságának alapját képezi, mert vetőmagok nélkül gyakorlatilag nincs élelmiszeripar sem. A hazai Vetőmag Szövetség pedig fontos szereplője a globális ágazati képviseletet ellátó világszövetségeknek.

Harmadrészt a világ jön most el Budapestre. A rekordszámú ideérkező résztvevők a földgolyó számos országából repülnek ide, s számunkra egy olyan különleges lehetőség adódik, hogy a rendezvény keretein belül meg tudjuk mutatni a csodás fővárosunkat, turisztikai látványosságainkat, gasztronómiánkat. S remélhetőleg vendégeink jó emlékekkel viszik majd a világba a hírlünket, s talán mások figyelmét is felkeltik e kis ország iránt, itt Európa szívében.

Polgár Gábor, a Vetőmag Szövetség Szakmaközi Szervezet és Termék tanács ügyvezető igazgatója

Az elmúlt másfél év előkészítő munkájának eredményeként a szervezők rekordszámú regisztráció beérkezését fogadták. Visszagondolva a kezdeti lépésekre, már nagyon távolinak tűnik

az az időpont, amikor a Szövetség elhatározta, hogy megpályázza a 2017-évi ISF Vetőmag Világkongresszus megrendezését. Kezdetben egyszerűnek látszott a feladat, hiszen az ISF megújult rendszerben, külső rendezvényszervező céggel tartós együttműködésben bonyolította az előkészületeket. Az idő előrehaladtával azonban számos akadállyal kellett szembeesnlünk, amit remélhetőleg sikerrel elhárítottunk. Nem gondoltuk, hogy a résztvevők létszáma lényegesen meghaladhatja az 1200-1300 főt, de a 2015. évi krakkói kongresszus rávilágított arra, hogy ez a szám megközelítheti a 2000-et. Lázás újratervezési munka indult meg a Nemzeti Szervező Bizottságban azért, hogy a pályázati anyagban szerepel-

tett helyszín helyett egy nagyobb létszámú rendezvény befogadására alkalmas helyet találjunk. Több javasolt változat megvitatását követően a HUNGEXPO Budapesti Vásárközpontra esett a választás. Ez merőben új kihívás az ISF számára is, hiszen ez új koncepció a sok évtizedes múltra visszatekintő kongresszusok történetében. Nagyobb hangsúlyt kaphatnak a kiállítók, melyek száma lényegesen bővíülhet. Ténylegesen megvalósulhat a tárgyalások egy nagy közös térben történő megszervezése. Az események egy tető alá hozása, a tárgyalási, kiállítási és tanácskozási helyszínek közelsége igazán hatékonyra teheti a résztvevők számára az eltervezett feladatok végrehajtását a háromnapos kongresszus ideje alatt. Az eredmények és visszajelzések utólagos értékelése és elemzése még hónapokat fog igénybe venni, de bízunk abban, hogy a szervezési munkával nem vallunk szégyent.

A technikai előkészületek csak az egyik, a vendégek számára vélhetően észrevétlen oldalát jelentik a kongresszusnak. Az igazán jelentős aspektus ténylegesen az a vetőmagszakmai elismerés, mely megalapozta, hogy Budapest adhat otthont ennek a világrendezvénynek. Számos területen megkerülhetetlen a magyar termelésű

vetőmag az európai vetőmag-kereskedelemben, a jó minőség és a megbízható piaci partneri viszony garanciájával távoli kontinenseken is sikeresen vagyunk jelen. A kongresszus jó alkalmat teremt arra, hogy hazai szakemberek a szekcióbizottsági üléseken betekintést adjanak a magyarországi, és kissé tágabb kitekintésben a kelet-közép-európai régió nemesítési, vetőmag termelési és kereskedelmi folyamataiba.

A szekcióülések előadásai az aktuális vetőmag-kereskedelmi, vagy akár fajtaoltalmi kérdések elemzésével számos jó példát tárnak elénk. A globális vetőmag-kereskedelmi folyamatainak elősegítése, a biodiverzitás fenntartása és bővítése, cirkuláris gazdaság, vagy a nemzetközi és nemzeti szabályozások hatékonyságának elemzése szerteágazó megvitatandó témái a vetőmagágazat mindennapjainak.

Bízunk abban, hogy a hazai vetőmagágazat szereplői kihasználják az

adódó lehetőséget, és üzleti kapcsolataik bővítésére és építésére sikerrel tudják igénybe venni a kongresszus adta hazai helyszínt. Mindenki biztos lehet abban, hogy három napra a vetőmagos világ Budapestre költözik, abban pedig bátran reménykedhetünk, hogy szép emlékekkel, és a jó üzleti tárgyalások adta meglepedettséggel több éven keresztül szívesen fogják emlegetni a májusi budapesti vetőmagos találkozót.

Sz. G.

Globális választ kell adni a kihívásokra

Két éve dolgozik a Nemzetközi Vetőmag Szövetségnél dr. Ruthner Szabolcs, aki a svájci székhelyű szervezetben a szabályozási ügyek vezetője. A szakemberrel a budapesti ISF világkongresszus kapcsán beszélgettünk.

• Már több mint két éve dolgozik a Nemzetközi Vetőmag Szövetségnél, Svájcban. Hogyan élte meg az eltelt időszakot, mennyire volt zökkenőmentes a váltás?

– Azt hiszem, életem egyik legintenzívebb időszakán vagyok túl, hiszen tulajdonképpen a saját és a családom életének is minden eleme megváltozott. Így visszagondolva úgy látom, hogy küzdelmes volt, de rengeteg élménnyel gazdagodtam. Jobban megismertem önmagam, hogy mire vagyok képes és mire nem. Talán közhelynek hangozhat, de valóban azt tapasztalom, hogy a változás szükséges ahhoz, hogy az ember fejlődjön szakmai értelemben, illetve a személyiségét tekintve is.

• A Vetőmag újság megjelenésekor zajlik az ISF kongresszus Budapesten. A világszervezetben dolgozó magyaroként hogyan éli meg, hogy a hosszas előkészítő munka után - amelynek Ön is részese volt még a VSZT-nél - fővárosunk adhat otthont a rendezvénynek?

– Való igaz, amikor 2010-ben a magyar Vetőmag Szövetséggel megpályáztuk ezt az eseményt, akkor még álomban sem gondoltam, hogy amikor megvalósul, már a „másik oldalon” fogok dolgozni. Így számomra most dupla az öröm, hogy egy kicsit a kulisszák mögé is betekinthessem az előkészületek során. Természetesen a kollégáim sokat kérdeznek Magyarországról, és többen még egy-két napot eltöltenek az eseményt követően, számukra is szívesen adok tanácsot a látóvalokkal és programlehetőségekkel kapcsolatban.

• Ön szerint miért fontos a rendezvény a magyar vetőmagágazat számára?

– Csaknem egy hétig Magyarországra és a hazai ágazatra figyel majd az egész vetőmagos világ. Ilyen alkalom csak nagyon ritkán adódik, ezért bízom benne, hogy a hazai szakma is tud élni ezzel a lehetőséggel, és ez egy lökést adhat az üzleti kapcsolatokat, esetleges további külföldi beruházások számára.

Fotó: ISF

• Mennyire ad nehéz feladatot egy ilyen esemény a szervezet munkatársainak?

– Minden kétséget kizárólag ez az év legnagyobb eseménye számunkra. Maga az előkészítés több évig tart, de az utolsó félév a legintenzívebb. A kongresszus méretéből adódóan fontos a pontos tervezés, ezért az előkészítés tekintetében egy előre megírt precíz forgatókönyv alapján dolgozunk. Ennek ellenére természetesen mindig adódnak váratlan dolgok, amikor improvizálni kell, de megpróbáljuk ennek az esélyét a minimálisra csökkenteni. Profi kollégákkal vagyok körülvéve, akik értik a dolgukat, de ennek ellenére azért nagy kihívás a rendezés.

• Milyen lehetőségeket kínál a kongresszus?

– Az esemény egyedülálló abban a tekintetben, hogy üzletkötési lehetőséget biztosít a résztvevők számára, valamint a plenáris ülések keretében tájékozódhatnak a szakmát érintő legújabb információkról. Általános, hogy a résztvevők 40-50 partnerrel is tárgyalnak a világ minden tájáról. Ilyen koncentrált módon erre máshol nem nagyon van

lehetőség. Azt tapasztaljuk, hogy az info-kommunikáció területén jelentkező, egyre növekedő lehetőségek nem tudják teljes mértékben pótolni a személyes találkozót és növekszik az igény az ilyen jellegű eseményekre.

• Milyen fontos kérdéseket tárgyalnak az idei kongresszuson?

– Számos érdekes és fontos téma kerül napirendre. A teljesség igény nélkül említenek néhányat: Új innovációk a növénynevelésben, a vetőmagszektor és a kiskereskedelmek viszonya, a közösségi média véleményformáló szerepe a vetőmagszektorban, lehetőségek a vetőmagok kereskedelmére vonatkozó új növény-egészségügyi szabvány bevezetésében.

• Mit tart a legnagyobb kihívásnak, amely előtt a globális vetőmagszektor áll?

– Talán az egyik legfontosabb kihívás a megfelelően harmonizált jogszabályi környezet megteremtése. Ha körbenézünk, akkor számos olyan területet találunk, ahol jelentős különbségek vannak az egyes országok jogszabályi keretei között. Említhetjük itt a növény-egészségügyi előírásokat, a csávázott vetőmagok forgalmazására vonatkozó eltérő szabályozást, a vetőmagok GMO határértékére vonatkozó különbségeket és így tovább. Elég hosszú ez a lista. A veszély nyilvánvalóan abban áll, hogy ezek a piacra jutást nehezítő tényezők adott esetben blokkolhatják, hogy egy-egy ország termelői a lehető legjobb minőségű vetőmaghoz jussanak hozzá. Az ISF egyik fő stratégiai célja az ilyen típusú kereskedelmi akadályok lebontása, és a piacra jutás elősegítése.

• Hogyan befolyásolja a klímaváltozás a világ vetőmagtermesztését?

– A vetőmagtermesztés nyilvánvalóan a mezőgazdaság része, így azok a kedvezőtlen hatások, amelyek a nö-

vénytermesztést érik, a vetőmag-előállításra is negatívan hatnak. Talán jelenleg a legnagyobb problémát okozó az időjárásában megmutatkozó szélsőségek, illetve a kórokozók és kártevők fenyegetése.

• **Az ISF és a tagszervezetek hogyan tudnak hozzájárulni ezek méréséhez?**

– Ilyen méretű kihívásra csak globális válasz adható. Nyilvánvaló, hogy

a nemesítésnek jelentős szerepe van a hatások mérséklésében biotikus és abiotikus stresszel szemben jobban ellenálló fajták létrehozásával. Ez azonban a partnerség elősegítésével, a kölcsönös előnyökön alapuló együttműködés fokozásával lehetséges. Szerencsére egyre több a pozitív példa ezen a területen, hiszen nemcsak a magán nemesítők között, hanem a privát szféra és az állami kutatóintézetek, egyetemek között

is egyre több kutatási együttműködés létesül szárazságtűréssel, vagy például hő-stresszel szembenálló fajták nemesítésére. Ami a vetőmag-előállítást illeti, a cégek a vetőmag-szaporítás globális területi diverzifikációjának fokozásával próbálják a kockázatokat csökkenteni, hogy a szélsőséges időjárás miatt kieső területeket a világ más táján előállított vetőmaggal lehessen pótolni.

Sz. G.

Volt egyszer egy FIS-kongresszus

A 2017-es budapesti ISF Vetőmag Világkongresszus révén ezekben a napokban a hazai vetőmagágazat történetének eddigi legnagyobb nemzetközi eseménye zajlik Budapesten. Ám érdemes visszatekinteni 34 évvel ezelőtre, amikor jelentőségében ugyancsak hasonló horderejű szakmai rendezvénynek adott otthont Magyarország.

„Az első félevesi nemzetközi tanácskozásokon az eddigi jelentkezések szerint összesen mintegy 8000 szakember vesz majd részt. Közülük több mint 5000 lesz magyar, míg a szocialista országok tudományos életét közel 1000, a tőkés országokét pedig csaknem 1880 szakember képviseli. Az utóbbiak száma azért ilyen szokatlanul nagy, mert lesz egy olyan konferencia, amelynek vitájába kereken ezer tőkés országbeli szakember kíván bekapcsolódni. Ez a Magyar Agrártudományi Egyesület Budapesten tartandó vetőmag-világkongferenciája lesz, amelynek előkészítésében és megrendezésében egy nemzetközi szervezet, a FIS (*Fédération Internationale du Commerce Semences*) is részt vesz” – így harangozta be a Világgazdaság 1982 decemberében a jeles eseményt.

Az első nemzetközi kongresszust, amely végül a FIS alapításához vezetett, 1924-ben rendezték Londonban. A nemzetközi vetőmag kereskedelem szabályainak első tervezetét 1928-ban Bolnában mutatták be és 1929. július 1-én lépett hatályba. A II. világháború előtt és alatt háttérbe szorult a szervezet és a tanácskozás is szünetelt, később megélné a globális vetőmag képviselet, és a tagjainak száma folyamatosan növekedett. A Nemzetközi Növény-nemesítők Szövetségét (ASSINSEL – a francia 'Association Internationale des Sélectionneurs' szavakból) 1938-ban alapították. Legfőbb célkitűzése egy nemzetközi egyezmény elfogadása volt az új növényfajták védelmére vonatkozóan.

Fotó: ISF

Miután az 1970-es évek közepétől a növénytermesztők és vetőmagtermelők közös egységgé váltak, többször próbáltak a szervezetek összeolvadni. A FIS és az ASSINSEL egyesülésével végül 2002-ben jött létre az ISF, azaz a Nemzetközi Vetőmag Szövetség.

A budapesti tanácskozás, amely a 22. FIS világtalálkozót jelentette a sorban, hivatalosan 1983. június 6–8. között rendezték, ám előtte és utána is kínált érdekes programokat a vendégeknek. A rendezvény meghívójának köszöntőjében dr. Szabó József, a Magyar Vetőmagkereskedelmi Társaság elnöke így fogalmazott: „a vetőmag minden ország életbevágó ügye – hisz alapja a si-

keres mezőgazdasági termelésnek –, a vetőmaggal foglalkozó egyének és szervezetek komoly szerepet játszanak hazájukban, kereskedelmük révén pedig az egész világban. Ezért jelentős és megtisztelő, hogy Velenceben Budapestet választották az 1983-as tanácskozás színhelyéül.”

A konferencián a leglényegesebb témék nemesítéséről, a vetőmagvak szaporításáról és értékesítéséről tárgyaltak a résztvevők. Hangsúlyos teret kaptak a szakmai előadások között a kalászosok, a kukorica, a takarmánymagvak, a cukorrépa és a zöldségnövények szaporítóanyagának termelési lehetőségei is.

Nagyon érdekes összefüggéseket vetett fel a nemzetközi konferenciáról meg-

▶ jelent Népszabadság cikk: „A vetőmagvilágkonferencia jelentősége nem egy a sok konferencia közül. Az élelmiszertermelés szerte a Földön a legfontosabb kérdések közé tartozik. Részben azért, mert a világban éhségzónák alakultak ki, és több százmillió ember éhezik, másol főlősleggel rendelkeznek. Ahol az agrártermelésben eredményeket akarnak elérni, és a jövő igényeit kielégíteni, ott a biológiai alapok fejlesztését előtérbe kell helyezni. Vajon miért kapta meg a konferencia rendezésének lehetőségét hazánk? Nemcsak az ötvenéves tagság miatt, hanem a nemesítők, a vetőmagtermelők és – értékesítők nemzetközi elismerése ez. Magyarország mintegy száz növényfaj 1500 fajtájával nemcsak a hazai üzemek igényeit elégíti ki, hanem jelentős exportot is bonyolít le a vetőmagvakból. Olyan híres vetőmagtermelő országokban is helytállunk, mint Hollandia, Dánia, NSZK és Franciaország. Együtt dolgoznak a nemesítők, a gyakorlati szakemberek és a forgalmazók. Nyitottak a világra, érzékenyek a jobb keresésére.”

A meghívó szerinti „pre- és post-programok” keretében a szakemberek az ország számos termelő szövetségébe ellátogattak, ahol szakmai programokon, üzemlátogatásokon vettek részt. A szolnoki Napló így emlékezett meg az egyik delegáció látogatásáról: „A Szolnokon járt szakemberek által is megcsodált korszerű magtisztító üzemekben egy év alatt 14 ezer tonna vetőmagot tettek piacképesé. A negyedmilliárd forint értékű készáruból egy hatalmas vagyony, 167 millió forint értékű került az exportpiacra. Majdnem négyötödért tőkés devizával fizettek. Hazánkban száz évet meghaladó hagyománya van a vetőmagexportnak. A legmagasabb szintet először 1930-as évek elején érték el. Hasonló teljesítményt az 1975–76-os évben sikerült realizálni. Azóta fokozatosan növekszik a nagyobb biológiai értékű növények vetőmagjainak a minőségi előállítás, külföldi kereslete”. Ebből is látszik, hogy egy ilyen konferencia nemcsak szakmai, hanem bizony üzleti szempontból is fontos volt a házigazdák és a vendégek számára is.

A szervezők emellett „hölgyprogramokat” szerveztek, amelynek során a kísérők egyebek mellett budapesti városnézésen, hajókiránduláson dívatbemutatón vehettek részt. Sőt, egyik program keretében a világhírű Kodály-módszerrel ismerkedhettek egy általános iskolában.

Összeállította:
Szellő Gábor

Növelik az agrárágazat versenyképességét

A Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ (NAIK) az idei évben egyre több rendezvényen, eseményen „mutatja meg” magát, pontosabban azt, hogy a 900 kutatóval, munkatárssal, 12 kutatóintézettel és négy gazdasági társasággal milyen kutatási eredményeket értek el. Dr. Gyuricza Csaba főigazgató ugyanis nagy hangsúlyt helyez arra, hogy a tudományos világ eredményei közérthető módon jelenjenek meg a nagyközönség előtt, hiszen a kutatóintézetekben nem öncélúak a kutatások, fejlesztések. Az elsődleges céljuk ugyanis az, hogy minél gyorsabban hasznosuljanak az eredmények a gazdasági szférában. A főigazgatóval folytatott beszélgetésben ezúttal a növény-nemesítési tevékenységre fókuszáltunk.

• Főigazgató úr, induljunk el a kályhától: hány intézetben folynak növény-nemesítések, ilyen témájú kutatások?

– A NAIK alapvetően a magyar mezőgazdaság, agrárium valamennyi fontos területét lefedi a működésével. Ahol az agrárkutatásra szükség van, értelemszerűen mi minden területtel foglalkozunk. Ezen belül a növény-nemesítés területén a szántóföldi növények nemesítése kiemelt terület, s a szege-di Gabonakutató végzi a munkát. A legfontosabb cél az, hogy olyan nemesítési munkát végezzünk, hogy a megváltozott klímafeltételekhez igazodó fajtákkal tudjunk megjeleni a piacon. Évtizedek óta az az egyik fontos nemesítési cél, irányvonal, hogy a hazai ökológiai adottságok számára – elsősorban a gabonaféléknél – megfelelő választékot tudjunk kínálni a magyar gazdálkodóknak. Ha ugyanis világviszonylatban nézzük az ügyet, akkor a fajtakinálat igen gazdag, de arra törekszünk, hogy a magyar speciális körülményekben a jól teljesítő hazai fajták legyenek többségben, és meghatározók a természetben. Ez azért nagyon nagy kihívás, mert a nemesítés világviszonylatban felfutóban lévő ágazat, hatalmas pénzek áramlanak erre a területre, az új fajták előállítására. Az pedig köztudott, hogy vannak olyan multinacionális cégek, ahol többet költenek egy-

egy új fajta előállítására, mint az egész magyar agrárium költségvetése. Nehéz lépést tartani, hiszen azt a kevés forrást, ami a rendelkezésünkre áll, arra kell fordítanunk, hogy kifejezetten azokra a te-

FOTÓ: HAJTUN GYÖRGY

riületekre állítsunk elő versenyképes fajtákat, amelyek a hazai klímában segítik a mezőgazdaságunk versenyképességének a megtartását, erősítését.

• Kétségtelen, hogy a hazai növénytermesztés biztonságát a minél több hazai fajta természetével lehet növelni, ezért fontos a hazai nemesítés megtartása, fejlesztése. Mi a helyzet a zöldséggyümölcs nemesítés területén?

– A kecskeméti Zöldségtermesztési Kutató Intézetben (ZKI Zrt.) mindig fontos szerepet játszott a paprikanevelés. Ez korábban a hazai piaci igényekre koncentrált, de a rendszerváltás után már a környező országok és a távolabbi, mediterrán piacok igényeinek kielégítését is megcélzottuk a nemesítés során. A korábban legfontosabb cecei fajtatípus mellett más típusok is nagyobb hangsúlyt kaptak, mint például a paradicsomalakú paprika. Ugyanakkor megjelentek a palettán olyan alakok, amelyek korábban nem léteztek, mint például a kápia vagy a fehér blocky. A feldolgozóipari célt szolgáló hibridjeink nemesítése során szorosan együttműködünk a hideg, s a meleg technológiát alkalmazó savanyító üzemekkel, konzervgyárakkal. Mind a frissfogyasztásra szánt, mind a feldolgozóipari hibridnemesítésből több korszerű hibridet vezettek be a közelmúltban, illetve vezetnek be a közeljövőben. Napjainkban a ZKI zöldborsó vetőmag forgalmának zömét exportáljuk. Nemesítési programjaink kizárólag a sötétzöld szemszínű, velő típusú zöldborsó előállítására irányulnak. Jelenleg a koraitól a későiig terjedő komplett fajtakinálattal rendelkezünk nagy-, illetve közepes szemméretben. Nemesítési erőforrásaink zöme továbbra is ezekre a szegmensekre fókuszál, amit a közelmúltban bevezetett új fajtáink is igazolnak. Új programként indult az apró szemű zöldborsó nemesítés, amely fajtakibocsátás előtt áll. A nemesítés elsődleges célkitűzései a termőképességen túl a zöldszem minőség javítására, továbbá a legfontosabb betegségekkel szembeni komplex ellenálló-képesség elérésére irányulnak. Említeném még a ZKI uborkanevelési tevékenységét. Az 1980-as évek elejétől a ZKI uborkanevelésének egyik fő irányvonala a rezisztencia-nemesítés. 1991-re a ZKI a világon elsőként állított elő tényleges peronoszpóra-ellenállósággal rendelkező aprótüskés konzervuborka fajtákat, amelyek a ZKI uborka nemesítésének legnagyobb piaci sikereit érték el. A '90-es évek második felében indult meg a megporzás nélküli partenokarp uborkák nemesítése, amit 2005-ben a szemölcsös partenokarp konzerv-uborkák nemesítése egészített ki. A két fajta a világ számos országában kedvelt fajtává vált. 2013 óta elsősorban beet alpha típusú uborkák nemesítése folyik, megcélozva a közel-, és közép-keleti uborka-termesztési régiókat. Végül szólni kell a görögdinnye-nemesítési tevékenység-

ről is, melynek fő irányvonala a korai, jó terméskötő és nagy termőképességű, kiváló minőségű, kitűnő ízű, csíkos héjú, a Fusarium különböző rasszaival szemben ellenálló hibridek előállítása, a korai gömbölyű, a középkorai nagytestű gömbölyű, valamint a hosszúkás nagytestű

ban is megjelennek, és a termelőknek hoznak hasznot, visszakapjon az intézet?

– A négy gazdasági társaságunk azért van, hogy értékesítsék azokat az eredményeket, amelyek piacon eladhatók, és közvetlenül megjelenhetnek az agrár-

FOTÓ: HAJTUN GYÖRGY

fajtatípusban. Valamennyi fajtánknál kiemelendő, hogy kimagaslóan jó minőségűek a hússzín, a konzisztencia, az íz, a cukor, és aromaanyagok tekintetében, többségében apró magvúak, vékony héjúak, és rendkívül piacosak.

• A szőlő- és a gyümölcsnemesítésben szintén értünk el jó eredményeket.

– Való igaz, hiszen a Gyümölcsstermesztési Kutató Intézetben folynak a különböző gyümölcsfajokra vonatkozó nemesítési projektek. Friss eredmény, hogy a hazai 28 meggyfajtánál meghatározták az S-genotípust, ami az adott növény termékenyülési hátterét határozza meg, s ez a genetikai információ ad utasítást arra, hogy a gyümölcsfajta öntermékenyülőek vagy önmeddőek lesznek. A kutatási projektben a komplex genetikai háttérrel rendelkező meggyfajtákat vizsgálták. És természetesen a Szőlészeti és Borászati Kutató Intézetet sem szabad kifeljteni a sorból, itt két helyszínen, Badaacsonyan, és Kecskeméten folynak kutatások, nemesítési munkák.

• Hogyan jutnak el a nemesítési eredmények a gazdákhöz? Van-e mód, lehetőség arra, hogy azokból a kutatási eredményekből, amelyek a gyakorlat-

gazdaságban. Ilyen módon a saját maguk fenntartásához, és további kutatások végzéséhez járulnak hozzá. Az egész magyar mezőgazdaság legnagyobb kihívása a versenyképesség növelése, nekünk alapvető feladatunk, hogy olyan technológiákat dolgozzunk ki, amelyekkel a versenyképességünket javítjuk. Szinte mániámmá vált, hogy olyan mezőgazdaságot kell idehaza építenünk, amely támogatás nélkül is életképes marad. Jelenleg a magyar mezőgazdaság úgy működik, mint az a beteg, akit infúzióra kapcsoltak, ami táplálja őt, de ha lekapcsolják az infúzióról, akkor az életésélyei is lecsökkennek. Ha nem lesz támogatás, akkor az várhatóan átrendezi a jövedelmezőségi viszonyokat, a fogyasztói, felvásárlási árakat is. Riasztó adat: az Unió mezőgazdaságához viszonyítva a magyar mezőgazdaság 60–65 százalékban teljesít, s ha az Egyesült Államokhoz mérjük magunkat, még rosszabb a helyzetünk, hiszen 50 százalékos a mutatónk. Ha globálisan nézzük a hazai mezőgazdaságot – márpedig globális keretek közé kell helyezni az ágazatot – akkor a támogatás megvonása, a támogatáspolitikai drasztikus átrendezése

NAIK ZÖKO nemesítés és vetőmag-előállítás

A köztermesztés számára szükséges fűszerpaprika vetőmag előállítását 2014 óta a ZÖKO Kalocsai és Szegedi Kutatóállomása a forgalmazó Zöldségtermesztési Kutató Intézet Zrt.-vel együttműködésben biztosítja. A biológiai alapok folyamatos biztosításához és fejlesztéséhez szükséges K+F+I feladatok megvalósításához a Földművelésügyi Minisztérium két piacorientált kutatási-innovációs együttműködési projektet támogat.

I. Tradicionális fűszerpaprika fajták és hibridek tisztítása a magas minőségű paprikaörlemény előállítás szolgálatában

A projekt célja: konstans fűszerpaprika fajták (Kaldóm, Szegedi 178, Globál, Szegedi 80) és hibrid (Déliab F1, Szikra F1, Jubileum F1) szülő vonalak fajtafenntartása. A köztermesztésben lévő, államilag elismert fajták fajtafenntartása során a kultivárok gazdasági és minőségi értékeit őrizzük meg, ezzel biztosítva a fűszerpaprika termesztés biológiai alapjait.

A Délibáb F1 magas festéktartalma és koraisága, a Szegedi 80-as fajta korai érése és termésbiztonsága miatt keresett a termelők körében, míg a Kaldóm nagy előnye a *Xanthomonas campestris* pv. *vesicatoria* baktérium rezisztenciája, így környezetkímélő módon, nagy biztonsággal termeszthető kedvezőtlenebb időjárású tenyészidőszakokban is, valamint kiváló minőségű örlemény alapanyag állítható elő belőle.

A Szegedi 178-as fajtából jó minőségű csipős örlemény és paprikakrém állítható elő. Szikra F1 esetén nagy előny a biztonságos magas hozam, mely a fajta rezisztenciátartalmának köszönhető. A Jubileum F1 kifejezetten magas termőkép-

sége, baktérium ellenállósága és magas kapszaicin tartalma miatt a legkeresettebb csipős hibrid. A Globál jelentőségét a cseresznyepaprika termelők körében baktériumrezisztenciája, magas hozama és csipőssége adja. A projekt során megtermelt, feldolgozott, csávázott, magas biológiai értéket képviselő, fajtaazonos, I. osztályú fűszerpaprika vetőmagot a ZKI Zrt. hálózatán keresztül juttatják el köztermesztés részére.

II. Intenzív termelési körülményekre adaptált rezisztens csipős fűszerpaprika hibrid nemesítése a feldolgozóipari alapanyag előállítás céljára

A projekt célkitűzése: csipős hibrid előállítása a fűszerpaprika fajtakinálát bővítése érdekében.

Hazánkban a fűszerpaprika termőterületek közel 40%-án csipős fűszerpaprikát termelnek, melynek elsődleges felhasználója a feldolgozóipar. A kinemesítendő új hibrid a jelenleg piacon lévő fűszerpaprika hibrideknél magasabb rezisztencia készletet tartalmaz, a hozamai is meghaladják a köztermesztésben lévő fajták terméseredményeit, emellett magas kapszaicin tartalommal rendelkezik.

A projekt eredményei a gyakorlatban hasznosulnak. Az előállított csipős hibrid fűszerpaprika az élelmiszer-feldolgozóipari kis-, közép- és nagyvállalkozásoknak beszállító intenzív fűszerpaprika termelők részére kínál választási lehetőséget. A baktérium rezisztenciával rendelkező hibrid az alacsonyabb növényvédő szer költség mellett nagyobb terméshozamot nyújt, így jövedelmezőbb termesztést és biztonságosabb élelmiszeripari nyersanyag előállítást tesz lehetővé.

▶ számunkra súlyos következményekkel is járhat, a jelenlegi versenyképességi feltételek mellett. Ezért létfontosságú számunkra, hogy már készüljünk az elkövetkezendő évekre, legalább az előttünk álló nyolc-tíz éves periódusra, és ne ciklusokban gondolkodjunk.

• **Végezetül: a működéshez hozzátartozik a finanszírozási háttér megteremtése, biztosítása. Hogy áll most ez a kérdés?**

– A finanszírozás mindig is nehéz kérdés volt, hiszen soha nem elegendő a meglévő forrás. De ez mindenütt így van, bár Magyarországon még van teendő abban, hogy a K+F+I ráfordításokat a GDP arányában növeljük akár az egyetemeken, akár a kutatás világában. A rendszer úgy épül fel, hogy projekt alapú finanszírozással biztosítjuk az anyagi javakat. A megrendelő a szakpolitika, és az ahhoz kapcsolódó felada-

tok végrehajtását az intézményi háttér biztosítja. A megrendelés persze nem úgy zajlik, hogy a szakma kimarad ebből, hiszen a hármas egység – szakma, szakpolitika, kutatási hálózat – lehet kellően hatékony, és kéz a kézben próbálja azokat a területeket megtalálni, ami a gyakorlat számára is fontos. Azt hangsúlyozni kell, hogy az intézetekben elsősorban nem alap kutatások folynak, hanem olyan gyakorlati kutatásokat végeznek, amelyek az adófizetők pénzéből gyorsan aprópénzre válthatók, s innovatívak. Vagyis olyan konkrét gyakorlati eredmények születnek, amelyek a gazdaságban hasznosulnak. Nem vitatom, hogy a rendszer működtetésére lényegesen nagyobb összegeket is lehetne fordítani a gazdaság teljesítőképességének a növekedésével, de azt a forrást, amit erre a célra tudunk fordítani, azt a leghatékonyabban kell felhasználnunk. Szerintem az intézményrendszer ebben a tekintetben erőn felül teljesít, még akkor is, ha az európai összehasonlításokat nézzük.

H. Gy.

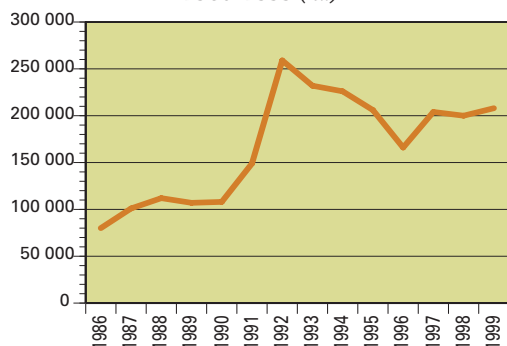
FOTÓ: IVÁN KATALIN

Őszi árpa kontra tavaszi árpa?

E lapszámunkban sorozatot indítunk a főbb növényfajok vetőmag-termesztéséről, elemezzük a múltbeli tapasztalatokat, területi adatokat és fajtaarányokat. Elsőként az őszi- és a tavasziárpa-helyzetet mutatjuk be.

Vékony héja van, de jelen esetben nem a piros almának, hanem a tavaszi sörárpanak. Vékony héj, vékony jég? Az utóbbi években jelentős átrendeződés mutatkozik az őszi és tavaszi árpa vonatkozásában. Miközben együttes területük csaknem állandó vagy csak csekély emelkedést mutat, a tavaszi árpa területe jelentősen csökken, az őszi árpáé nő. Az összehasonlítás előtt célszerű áttekinteni a tavaszi árpa termőterületének hosszú időszakon keresztül történő alakulását:

Tavaszi árpa vetésterület Magyarországon
1986–1999 (ha)

Forrás: KSH, NAK

A tavaszi árpa vetésterülete az elmúlt három évtizedet tekintve rendkívül változatos volt, melyet a jobb áttekinthetőség miatt érdemes szakaszokra osztani.

A fenti grafikon alapján 1986–99 között 80 ezer hektárról lendületesen növekedett a terület, majd 1999-re 200 ezer hektáros nagyságrenden stabilizálódott. (A valaha volt legnagyobb tavaszi árpa terület az 1992. évi 259 ezer hektár, de ezt jelentősen befolyásolta a földbirtokszerkezet változása is.) A növekedés fő oka a sörárpa termesztési kedv fokozódása volt, mely az export lehetőségek mellett az akkori három hazai malátagyár – köztük az új beruházásban a '90-es évek elején épült dunaiújvárosi malátagyár – növekvő alapanyagigényéből adódott. Korszerű, a feldolgozóipar elvárásainak megfelelő fajták jelentek meg a köztermesztésben. A területi felütás még azokon a területeken is látványos volt, amelyek nem tartoznak a tipikus sörárpa termőtájak közé. Példaként

Fejér megyét említhetjük, ahol 1986 és 1992 között ötszörösére, 3400 hektárról 14 500 hektárra nőtt a terület – vélhetően a dunaiújvárosi malátagyár közelsége miatt. A fellendülő termelést a kifejezetten erre a tevékenységre létrejött vállalatok (egyet kötelező megemlíteni: Sörárpa Termesztési Társaság), az akkor még működő termelési rendszerek, az export árualapot kutató terménykereskedő cégek, és a hazai malátagyárak integrálták. Mindenki részt akart venni az új, ígértesnek tűnő piacon.

Az árualapért folytatott versengés során a felvásárlók – főként a malátagyárak – inputanyag finanszírozással csábították a termelőket, ami akkor még szokatlan volt, de a forráshiányos helyzetben komoly segítséget jelentett. Az is igaz, hogy ennek fejében a természetű fajtákat is meghatározva kötelező fémzárolt vetőmag használatot követeltek meg, és az alkalmazható technológiát (pl. a felhasználható növényvédő szerek

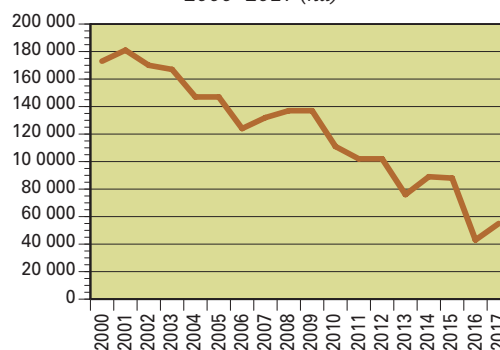
köre) is előírták. A konstrukció kiszámítható kereteket biztosított a termékpálya szereplőinek; fajtatulajdonosnak, vetőmag előállítónak, és a vetőmag kereskedőnek, és nem utolsósorban az árutermelőnek és felvásárlónak egyaránt. Gyorsan tanulta mindenki a szerződéses fogalmakat: fehértartalom, osztályozottság, csírázóképeség. Akkoriban az volt a gyakorlat, hogy a vetés időszakában megkötött szerződésben rögzítették a felvásárlási árat. Ezzel azonban a felvásárló és a termelő is jelentős kockázatot vállalt: az árak kedvezőtlen változása esetén sok esetben szerződészegés történt. A termeltetők nem vállalták tovább, hogy a finanszírozás ellenére sem jutnak a leszerződött árualaphoz. Jelentős terhet rótt rájuk a termeltetéshez megvásárolt, és készleten maradt vetőmagok finanszírozása és állagmegóvása is, ezért ezek a konstrukciók

viszasszorultak. Manapság többnyire olyan szerződéseket kötnek, melyben nincs előre rögzített ár, hanem a beárazás a termelési ciklus során, de legkésőbb annak végén történik. Ez a módszer mindkét fél számára enyhíti a kockázatot.

Jellemzője volt ennek az időszaknak, hogy az elvetett tavaszi árpának mintegy 50–70 százaléka volt kifejezetten sörárpa célú, egy része „majd meglátjuk, hátha összejön sörárpanak is”, illetve egy másik részét kifejezetten takarmányárpanak vetették.

A 2000–2011 között a tavaszi árpa vetésterülete folyamatosan csökkent a 110 ezer hektáros nagyságrendre, de a legdrasztikusabb visszaesés ezt követően; 2016-ig következett be (43 ezer hektár). A 2017-évi vetésterület is csupán csak 55 ezer hektár. A csökkenés legfőbb okának azt tartják, hogy a sörárpa felvásárlási árak jelentősen visszaestek, de visszaszorult a takarmány céllal elvetett tavaszi árpa aránya is. A sörárpa alapanyag piacon jelenleg nem számítanak érdemi ár

Tavaszi árpa termőterület Magyarországon
2000–2017 (ha)

Forrás: KSH, NAK

növekedésre, ezért ilyen helyzetben még a „megrögzött” sörárpa előállítók is elbizonytalanodnak. A termelők növekvő figyelemmel kísérik az őszi sörárpa helyzetének alakulását is, mert az a mintegy 20 euró tonnánkénti felvásárlási árelőny, ami a tavaszi sörárpa javára mutatkozik, nem egyenlíti ki az őszi sörárpa magasabb terméshozamát és nagyobb terméshozamát.

(Folytatjuk)

Juhász Zoltán

Melegedő éghajlatra, szeszélyes időjárásra készülhetünk

Egyetlen gazdálkodónak sem kell eszébe juttatni a tavaly tavaszi fagyos időszakot, amikor az egész szektor azon izgult, hogy mekkora károkat okoz majd az időjárás a cseperedő növényekben. Az idei áprilisi havazás is sokfelé megtizedelte a leendő termést. Az elmúlt harminc évben több mint 400 milliárd euró veszteséget okozott a klímaváltozás Európában. Sajnos a klímaváltozás hatásai alól Magyarország sem vonhatja ki magát. Erről beszélgettünk dr. Lakatos Mónikával, az Országos Meteorológiai Szolgálat éghajlati szakértőjével.

• Milyen változásokon ment keresztül az elmúlt 20 évben Magyarország és a kontinens éghajlata?

– Az éghajlatváltozás jelei egyértelműen megmutatkoznak a hazai megfigyelési sorokban is. A nyarak melegedtek leginkább, de a hőmérséklet emelkedése minden évszakban szignifikáns. A nyári melegedés közel 2 fokos a legutóbbi harminc évben. Az átlaghőmérséklet emelkedésével együtt gyakoribbá váltak a meleg hőmérsékletekkel kapcsolatos szélsőségek. A legtöbb hóhullámos napot, amikor a napi középhőmérséklet 25 fok feletti, az ezredfordulót követő nyarakon tapasztaltuk. A komoly hóhullámok gyakran aszályal párosulnak, ahogy ez 2015 nyarán is történt, amikor 1 hónapot tett ki a hóhullámos napok száma. A csapadék szélsőséges jellege megnőtt. A legnedvesebb és a legszárazabb év is az ezredforduló után lépett fel, sőt, egymást követően, ezek a 2010-es, és a 2011-es esztendőek voltak. A legutóbbi évtizedekben az éves csapadékösszeg a növekedés irányába mutat, noha a növekedés nem éri el a statisztikailag szignifikáns mértéket. Kevesebb napon hullik csapadék, az egy napon hulló átlagos mennyiség, vagy más néven napi intenzitás különösen nyáron növekedett meg. A heves időjárási események nem ritkán villámárvizek kialakulásához vezetnek, jellemzően a hegyvidékeken, de síkvidékeken is többször előfordult villámárvíz az ezredforduló után.

• Mennyire érzékelteti a hatását Európában a klímaváltozás?

– A határainkon kívül eső területeken zajló éghajlati változások is fontosak számunkra, különösen a folyóink vízgyűjtő területeit érintő változások járnak, illetve járhatnak komoly következményekkel hazánkban is. Európa magasabb szélességi fokokon fekvő te-

réletein csapadéknövekedés tapasztalható, míg a mediterrán térségében csökkenő ez a tendencia. Az ezredforduló óta két történelmi árhullám vonult le a Dúnán, s 1980 és 2010 között szaporodott az árvizek száma Európában. Ebben az időszakban 37 európai állam összesen 3563 árvizet jegyzett. A magasabb hegyvidékeken csökkent a tavaszi hóta-
karó, ami esetenként kisebb vízhozamot eredményez a folyóinkon. Ugyanakkor a korábban beköszöntő tavasz hirtelen olvadást indíthat el. A klímaváltozás hatásai Európában is veszélyt jelentenek a szárazföldi, és a tengeri ökoszisztémákra. Számos állat-, és növényfaj életciklusa megváltozott, egyes fajok északra, illetve magasabban fekvő élőhelyekre költöztek. Ezzel együtt több invazív faj „költözött be” a kontinensre, és kezdett el terjeszkedni. Az éghajlatváltozás egészségügyi kockázatokkal is jár. A hóhullámok gyakoribbá, és súlyosabbá váltak, több tízezerrel többen haltak meg

Európában a komoly hóhullámok miatt. Magasak a klímaváltozás okozta gazdasági veszteségek is. Az EEA (European Environmental Agency) legfrissebb jelentése szerint 1980 óta több mint 400 milliárd euró gazdasági veszteséget okozott a klímaváltozás Európában.

• Vissza lehet-e fordítani, vagy legalább csökkenteni ezeket a negatív hatásokat?

– A klímaváltozás a kutatók egy része szerint már nem visszafordítható folyamat. Ha a káros kibocsátásokat sikerülne azonnal befagyasztani, akkor is még több évtizedig éreznék a jelenlegi kibocsátások hatását az üvegházhatású gázok hosszú tartózkodási ideje miatt.

Ahhoz, hogy ne váljon végérvényesen visszafordíthatatlanná a folyamat, az üvegházhatású gázok markáns, a maihoz képest 60–80 százalékos kibocsátás csökkentésére van szükség. A Párizsi Klímaegyezmény némi optimizmusra adhat okot, ugyanis 2017 márciusára a 195 országból 142 már aláírta a megállapodást. A markáns kibocsátás csökkentéssel együtt az alkalmazkodás folyamata is fontos az IPCC legutóbbi, 2014-ben megjelent értékelő jelentése szerint. Ahhoz, hogy a természeti és társadalmi-gazdasági következményeket kezelni tudjuk, elkerülhetetlen az alkalmazkodás elsősorban a vízgazdálkodás, a mezőgazdasági termékbiztonság, valamint a természeti értékeink és az emberi egészség megővése terén. Egyes térségekben kedvező hatások is érvényesülhetnek, Észak-Európa egyes részein például javulhatnak a mezőgazdasági termelés feltételei, ennek ellenére a klímaváltozás a legtöbb régiót, és ágazatot hátrányosan fogja érinteni.

• **Hogyan jelent ez meg nálunk? Mennyire jelent problémát a mezőgazdaságban?**

– A mezőgazdasági termelést erősen befolyásolják a klimatikus viszonyok. A tavaszok melegedése azt eredményezi, hogy a növények aktív időszakának kezdete korábbra tolódott, hosszabbá vált a vegetációs periódus. Ezt pozitív hatásként is értelmezhetnénk, bár fontos megjegyezni, hogy a melegedő tendencia ellenére április végén, és május elején továbbra is előfordulhatnak késő tavaszi fagyok, melyek egy fejlettebb növényfejlődési fázisban lévő gyümölcsösben vagy szőlőben nagyobb kártételt okoznak. Az utóbbi évek mindegyikében előfordultak olyan hónapok, amikor egyes régiókban nem hullott mérhető csapadék. 2016 decembere és az idei március is ilyen volt, ha csak a legutóbbi néhány hónapra tekintünk vissza. A mezőgazdasági termelés számára a szélsőségekhez való alkalmazkodás komoly kihívást jelent már most is. A száraz időszakok hosszának növekedése figyelhető meg a mérési sorokon. Összességében melegebb környezetben, szeszélyes tér- és időbeli eloszlásban érkező csapadék mellett kell gazdaságossá tenni a termelést. Az eddig ismeretlen, de egyre inkább elterjedő kártevők elleni védekezés is plusz költséget jelent.

• **A mezőgazdaságban kritikus faktor a csapadék. Ezen a területen milyen jelenségeket tapasztaltak?**

– Az éghajlatváltozás hatásainak többsége a víz körforgásával kapcsolatban jelenik meg. A csapadék mennyiségében, intenzitásában és gyakoriságában tapasztalható változások az aszályok, és az áradások kockázatának növekedését eredményezik, s ezek hatással vannak a mezőgazdasági termelésre is. A csapadék mennyisége országos átlagban a múlt század eleje óta kissé csökkent, a legutóbbi három évtizedben viszont az éves összeg az emelkedés irányába mutat, noha a növekedés statisztikai értelemben nem szignifikáns. A melegedő teleken a csapadék, jellemzően nem hó formájában, hanem esőként jut le a felszínre, így egyre ritkábban alakul ki tartós hótakaró, ami a zordabb teleken védelmet nyújt az esetenként előforduló komolyabb fagyok ellen. A hótakaró lassú olvadása is kedvezően hat a talajok vízháztartására, de erre az utóbbi években alig-alig volt példa.

• **Mennyire várhatóak az idej, és a tavalyi évhez hasonló szélsőségek? Ta-**

FOTÓ: IVÁN KATALIN

valy késői fagy, idén elhúzódó, extrém hideg hátráltatta a mezőgazdasági munkákat.

– Az egyre pontosabbá váló előrejelzéseink legfeljebb 7–10 napra szólnak. A távolabbi kilátásokhoz a Középtávú Időjárás-előrejelzések Európai Központja (ECMWF) többhetes anomália előrejelzései nyújtanak információt. Ezeket közzétesszük az Országos Meteorológiai Szolgálat weboldalán (www.met.hu). Eszerint május végéig átlag körüli csapadékkal folytatódik az átlagosnál kissé hősöesebb idő. Ezen kívül ajánlom a gazdálkodók figyelmébe az „Agrometeorológia” információs oldalunkat (<http://met.hu/idojaras/agrometeorologia/>), amin több értékelő elemzés és térkép mutatja be az elmúlt néhány nap és hónap hőmérsékleti, csapadék és napfénytartam viszonyait. Segíti a tájékozódást a különböző rétegekben mért talajhőmérséklet, talajnedvesség, vízhiány térképes megjelenítése is. A talajhőmérséklet, relatív nedvesség, csapadék előrejelzési térképek pedig támogatják a következő napok mezőgazdasági munkálatainak időzítését. Itt olvasható torborzás az újrainduló növényfenológiai megfigyelések küldésére is. Ennek az a célja, hogy a vad-, dísz-, és kultúr növények fejlődési fázisairól, talajállapot megfigyelésekről, illetve aktuális mezőgazdasági munkákról szóló információkat gyűjtsünk. Ez egyrészt az éghajlatváltozás, másrészt az agrometeorológia szempontjából nagyon lényeges.

• **Milyen időjárási körülményekre kell készülniük a gazdálkodóknak középtávon, illetve hosszú távon?**

– Az OMSZ-ban adaptált regionális klímamodellek szerint a magyarországi

átlaghőmérséklet várhatóan növekedni fog a 21. század folyamán: 2021–2050-re 1-2 fokkal, 2071–2100-ra 3-4 fokkal; nyáron és ősszel a legnagyobb mértékben. A klímamodellek az éves csapadékmennyiségben nem mutatnak jelentős változást a következő évtizedekben, évszakosan viszont átrendeződésre számíthatunk: az antropogén szennyező anyagok közepes ütemű növekedése mellett nyáron a csapadék csökkenése, ősszel és télen pedig a növekedés valószínű (tavasszal a változások előrejele bizonytalan). Az évszázad végéig ez a tendencia várhatóan folytatódik hazánkban. A modelleredményekben nagy a bizonytalanság arra vonatkozóan, hogy a következő évtizedekben hogyan alakul a különböző szélsőséges csapadékesemények gyakorisága. Elsősorban az évszázad végére tudunk egyértelmű következtetéseket levonni. Hazánkban várhatóan növekedni fog a nagymennyiségű csapadékkal járó események előfordulása, mindenekelőtt ősszel. Ezzel párhuzamosan viszont a száraz időszakok is hosszabbak lesznek, különösen az ország egyébként is szárazabb déli és keleti tájain. A jelenlegi modelleredmények alapján Magyarországon nagy az esélye egy melegebb, aszályosabb nyarakkal kísért éghajlat felé való elmozdulásnak az évszázad végére. A magasabb átlaghőmérséklettel párhuzamosan a napi minimum- és maximumhőmérséklet értékeiben is növekedésre számíthatunk. Ennek következtében jelentősen megnő például a hőség-, és a forró napok száma, amikor a napi maximumhőmérséklet eléri a 30, illetve a 35 Celsius-fokot.

Szellő Gábor

Közgazdászként is vetőmagszakember

Ritter József, a Rit-Sat Kft. ügyvezető igazgatója nyugdíjasként is aktív életet él. A 70 éves szakember ma sem tud a vetőmag nélkül meglenni, s ha azt mondjuk, hogy a mag maga az élet, akkor Ritter Józsefnél kétszeresen is érvényes ez az aranyigazság. Amikor a budaörsi cég irodájában leültünk beszélgetni, az elmúlt hét évtized küzdelmei is felidéződtek. A történelem viharai sem kímélték a sváb családot.

A rendszerváltást követően, 1989 végén alapított cég elnevezése is sokat mondó. A Rit természetesen a Ritter névből adódott, míg a Sat a Sattelberger rokonai család neve. A cég alapításakor a vegyes vállalatok adózási kedvezményeket élveztek, így – miután az igazgatónak kevés pénze volt – megkereste a Németországban élő unokatestvért, *Konrad Sattelbergert*, és megalapította a családi vállalkozást.

Az élet tele van véletlenekkel, kezdte mondandóját az igazgató. Közgazdász és külkereskedelmi végzettséggel csöppet bele a vetőmagszakmába ugyanúgy véletlenül, mint ahogy a közgazdasági egyetemre is. A Ritter családról tudni kell, hogy generációkon keresztül Budaörsön élt, dolgozott, gazdálkodott, s a családi gyökerek ma is ide kötik az unokákat. Az igazgató családjától (szülőktől, nagyszülőktől) a II. világháború után mindent elvettek, a földeket, a házat, a családi gazdaságot, mivel kuláklírára kerültek. A nagyapa 10 hektár jó helyen lévő, jó minőségű földet adott be az akkor megalakult Sasad Tsz.-be, s innen is ment nyugdíjba 1965-ben, 78 évesen. A nagyapát mindig azzal hitegették, hogy ha nyugdíjba megy, visszakapja a földjeit, de ezt a XI. kerületi párbizottság megakadályozta. Ez a döntés, a nyugdíjazása másnapján sírba vitte a nagypapát.

Az édesapa 71 évesen érte meg a rendszerváltást, s mint régi budaörsi, bevásároltatta az érdekegyeztető bizottságba. Mindenkit, minden családot jól ismert, így a családi és a községi birtokok történetét is. A régi birtokpapírok azonban eltűntek, s azok többsége sem jutott a földjéhez, akik tudták igazolni a földterületet, mert tartós bérletbe adták a privatizáció, a kárpótlási törvény életbe léptetése előtt.

A két világháború között Budaörsön virágzott a kertészeti és szőlészeti ágazat. Mintegy 800 hektáron gondozták a szőlőt, továbbá őszibarackot, egyéb gyümölcsöket, virágot termesztettek.

A Ritter család is a sikeres gazdálkodók köréhez tartozott, ami *Ritter József* és három testvére életét születésüktől meghatározta. Már kisgyermekkoruk óta hozzászoktatták őket a kerti munka végzéséhez, a paraszti lét nehézségeihez.

Budaörs sváb község, a II. világháború előtt 10 ezer lakosa volt a településnek. A világháború után azonban a kitelepítések miatt 9 ezer ember, sok száz család hagyta el kényszerből az otthonát. A Ritter család azon kevesek közé tartozott, akik megúszták a kitelepítést, de osztályidegenként nem volt könnyű a gyerekeket iskoláztatni, továbbtaníttatni. Csak ismeretség révén sikerült az édesapának a gyerekeket gimnáziumba beíratni. Ugyancsak ismeretség révén sikerült a nővérnek a közgazdasági egyetemre bejutni, ahová a másodszüllött, sőt a kisebbik fiútestvér már könnyebben nyert felvételt. Tulajdonképpen a budaörsi parasztcsaládból közgazdászok viszik tovább a családi örökséget. József szerint igazságtalan a világ, mert kevés olyan sokoldalú ember van a földön, mint a sokat

becsmérelt paraszt. A szülői, nagyszülői generációk még mindent maguk csináltak, ezért a kreativitás, a sokoldalúság nagy szerepet játszott a családi gazdaság fenntartásában.

Az is fordulatos történet, ahogy Ritter József a vetőmagszakmába bekerült. Szerencsére itt is volt olyan ismerős, *dr. Horváth Jenő* ügyvéd, aki segítette a friss diplomás fiatalembernek az Agrimpex Mezőgazdasági Külkereskedelmi Vállalatnál elhelyezkedni. Először a zöldségosztályon bonyolítóként, majd üzletkötőként végezte a munkáját 1971-től 1973-ig. Ekkor került a Vetőmag Vállalathoz, amelynek a külkereskedelmi osztályán 1973-tól 1981 elejéig dolgozott. Ekkor alakult meg a Hungaroseed Külkereskedelmi Iroda, ahol a zöldségmag osztály vezetőjének nevezték ki, s egészen a rendszerváltásig ebben a minőségben tevékenykedett. Az ügyvezető elmondta, hogy nincs semmiféle vetőmagos végzettsége. Számára a vetőmag először árucikk volt, amit a küpiacon értékesített, de – ahogy mondani szokás – menet közben megtanulta a szakmát. Igaz, saját bevállása szerint

ma sincs átfogó tudása a vetőmagszakmáról, de ma már nem tudna vetőmag nélkül élni. Ha valaki nem szívesen, elkötelezetten végzi a munkáját, akkor semelyik szakmában sem lehet hosszú távon megmaradni, mondta. Közgazdászként is vetőmag szakemberként gondolkodik. E szemlélet kialakulásában közrejátszott az is, hogy jó kollégák vették körül, akiktől volt mit tanulni, és a szakmai közösség is befogadta. Ez egy kölcsönös bizalmon alapuló ágazat, ahol mind a mai napig fontos a jó emberi kapcsolat.

A vetőmag kereskedelemnek megvannak a korlátjai. Napjainkra jelentősen csökkent a zöldség vetésterület, és a precíziós vetés elterjedésével jelentősen csökkentek a hektáronként falhasznált vetőmag mennyiségek is. Tizenöt-hús évvel ezelőtt 7-8 kilogramm/hektár sárgarépa magot vetettek, ma egy-másfél kilogrammot. Ugyancsak 8-10 kilogramm/hektár hagymamagot vetettek, napjainkban ez 3-4 kilogrammra csökkent. A precíziós vetőgépekkel a felhasznált vetőmag mennyisége világméretekben is folyamatosan csökken. A minőség persze javul, de igen nehéz új piacokat találni. Ahol van fizetőképes kereslet, ott működik a piac, de mindenütt igen erős a verseny, nagy a konkurencia. Bővülni csak mások rovására lehet, mivel a piac mérete alig, de inkább nem változik. Az sem mindegy, hogy milyen vetőmaggal foglalkozik az ember, Rit-

ter József mindig is zöldség vetőmaggal foglalkozott és foglalkozik ma is.

Magyarországon a háború után viszonylag jól sikerült a vetőmagszakma államosítása. Az Agrimpexnél, a Vetőmag Vállalatnál, és az ÁGKER-nél is sok neves, jól képzett szakember dolgozott. Az Agrimpexnél például a zöldség vetőmag osztály vezetője, *Grósz András*, a háború előtt a Magyar Vetőmag Szövetség elnöke volt, és oroszlánrésze volt abban is, hogy megalakult a Nemzetközi Vetőmag Szövetség, a FIS. Ha már Grósz András neve elhangzott, nem kerülhetük meg, hogy ne beszéljünk a 34 évvel ezelőtti Budapesten megrendezett FIS kongresszusról. Az igazgató szerint az, hogy először rendeztek ilyen nemzetközi eseményt szocialista országban, az a vetőmag szakma már említett jól sikerült államosításának is köszönhető. A sok kiváló, hazai és nemzetközi szinten is elismert magyar vetőmag szakember, nemesítő vonzotta a külföldi kollégákat, így nem csoda, hogy a budapesti rendezvény nagy sikerrel zárult. A magyar vetőmag szaporításnak a két világháború közötti időszakra visszanyúlóan kiváló híre volt a nagyvilágban, és a múlt század hetvenes éveiben 20-25 ezer hektáron folyt például zöldborsó vetőmag, és 12-15 ezer hektáron zöldség vetőmag exporttermeltetés.

A nemzetközi vetőmagszakmában a nagy centralizáció a hetvenes évek közepeén kezdődött, amikor a vegyipar

kezdte rátenni a kezét a vetőmagágazatra. Addig Európában a „nagyok” mellett még sok kis cég is működött, amelyeket felvásároltak, beolvasztottak. Ezzel párhuzamosan a zöldség vetőmag szaporítása 10-15 év alatt a töredékére zsugorodott idehaza. Ezt a tevékenységet a multinacionális cégek elvitték Távol-Keletre, Dél-Amerikába, az Egyesült Államokba, Indiába, Thaiföldre. Ma már sajnos ott tartunk, hogy lámpással kell keresni azokat a termelőket, akiknek még van a zöldség vetőmagtermelésben ismerete, tapasztalata, tudása.

A magyar vetőmagszakma privatizációja azonban mindennek nevezhető, csak nem sikertörténetnek, mondta az ügyvezető. A meglévő szellemi tudásbázist, műszaki-technikai hátteret nem sikerült úgy privatizálni, hogy a magyar vetőmag számottevő szereplője maradjon a nemzetközi vetőmag kereskedelemnek. A gazdasági élet több más területéhez hasonlóan ezt a területet is utolérte a globalizáció. A nagy nemzetközi cégek magyar leányvállalatai mellett a magyar cégeknek csak másodlagos szerep jut a piacon.

Az 1983-as budapesti FIS kongresszusnak meghatározó szerepe volt a kelet-nyugat kapcsolatok fejlesztésében, emlékezett vissza Ritter József. Sok résztvevő először járt Magyarországon, s nagy visszhangot keltett, hogy nem azt tapasztalták, amire felkészültek. A nyolcvanas években Budapest belvárosa már imponáns látványt nyújtott, ráadásul igen jó volt az idő is, így óriási siker volt a Duna-parti korszerű szállodákban lebonyolított kongresszus.

A kongresszus eredményességét úgy határozta meg az igazgató, hogy akkor sikeres a rendezvény, ha szép környezetben szervezik, jók a szállodák, jó az időjárás, és ha a bussines center minden résztvevő számára könnyen és gyorsan elérhető, továbbá mindig van szabad tárgyalóasztal a kétoldalú üzleti tárgyalások lefolytatásához. Ugyanis a nyitóünnepség után a résztvevők zöme naponta 16-18 üzleti tárgyalást is lefolytat. S ez megy két és félnapon keresztül, óriási a nyüzsgés. Az ügyvezető nyolc éven keresztül a FIS zöldségszekciója elnökségének, négy évig az igazgató tanácsának volt a tagja, így számos kongresszuson vett részt. Az idei, májusi kongresszus szervező bizottságába is meghívták, így részt vesz az eseményen.

H. Gy.

FOTÓ: IVÁN KATALIN

Súlyos veszteségek az olajnövény-termelésben

Január 11-én egy a HFFA Research által készített, a Bayer és a Syngenta által finanszírozott tanulmány látott napvilágot a neonikotinoidok korlátozásának hatásairól az Egyesült Királyságban. A jelentésben tizenhárom tudományos kutatást vetettek össze, amelyek a neonikotinoidok betiltásának agronómiai hatásaival foglalkoznak az EU olajrepe termelésére vonatkozóan.

zett, ami becslések szerint 0,03 millió tonna szén-dioxid kibocsátásnak megfelelő, és 1,4 millió köbméter többlet vízfelhasználással járt évente.

Mindez összesen 900 millió eurós gazdasági kárt jelentett az olajrepe ágazatnak éves szinten.

A tanulmány beszámolt továbbá a következő hatásokról is, melyeket az EU-s gazdálkodók a saját bőrükön is érezhettek:

- 7 országban a repcetermő területek nagyjából 4%-kal estek vissza 2016-ban;

Az olajrepe termelés élelmiszernek való növényi olajat, takarmányt és biodízel szolgáltatókat. Kanada, Kína, India, Ausztrália és Ukrajna mellett az EU a világ vezető repceolaj termelői közé tartozik.

European Seed

Virtuális kertészkedés

Bajzák Anna hobbikertész ötleteként indult el 2015-ben a PlantTogether kezdeményezés, amely a növénynevelés élményét hivatott népszerűsíteni a modern közösségi média eszközeivel. Az ez idő alatt közösséggé formálódott mozgalom idén harmadik alkalommal hirdette meg az online közös magültetést március 25-én, amikor Budapest több pontján az ötlethatározó által biztosított ingyen vetőmagokat és palántaföldet lehetett átvenni. A résztvevőknek az volt a dolguk, hogy a vetőmagokból kikelt növények fejlődéséről fényképeket osszanak meg a közösségi médián keresztül a #planttogether és #plantfie hashtagek használatával. A közösség facebook oldala ([facebook.com/planttogetherisfun](https://www.facebook.com/planttogetherisfun)) szerint az akcióban 247-en vettek részt, amelyet a csatlakozó óvodás- és iskolás csoportok létszáma is tovább növelt. A játékban résztvevők a kertészkedés öröme mellett nyereségekkel is gazdagodhatnak, amelyek a nyár folyamán kerülnek átadásra. A kezdeményezés legújabb eseménye a „méhecskemető virágmagvetés” volt május második hetében, amikor mézontofű vetőmagot és virágföldet kaphattak a környezetükért akár kis léptékben is tenni akaró, és a növénynevelés csodáját megélni vágyó érdeklődők.

sokszinuwidek.24.hu

Egy faj vagy keverékek?

A takarónövények megvédik a talajt, táplálják a mikrobákat, javítják a talaj szerkezetét, növelik annak szervesanyag-tartalmát és hozzájárulnak a hasznos rovarok felszaporodásához. Az eddigi kutatások mind azt mutatták, hogy a takarónövények keverékben természetesen jobbak, mint önmagukban.

A takarónövény-keverékek használatának célja az, hogy a fokozott biodiverzitás fokozott termést, fokozott ökoszisztéma-szolgáltatásokat, vagy mindkettőt eredményezzen.

Egy 2016-os tanulmány szerint azonban a keverékek kisebb biomasszát

A tanulmány nem csak arra mutatott rá, hogy az EU-ban súlyos gazdasági károk érték az olajnövény ágazatot, hanem arra is, hogy a tiltás egyértelműen negatív környezeti hatással is járt.

A tanulmány három legfontosabb eredménye a következő volt:

- 4%-os azaz 912 000 tonnás termés-csökkenés;
- Átlagosan 6,3%-os minőségromlás;
- Átlagosan 0,73-szor több lombkezelés hektáronként az olajrepe természetben.

A jelentős környezeti hatások az EU-ban és globálisan a következők voltak:

- A világszerte megnövekedett olajrepe-termelésnek köszönhetően az EU-n kívül több mint 500 000 hektáros gyeper és természetes élőhely alakult át szántófölddé, amely 300 000 hektár gazdag biodiverzitással rendelkező esőerdő elvesztésével ér fel;

- Az EU-ban az inszekticidus állománykezelések számának növekedése olyan szintű üvegházhatást eredménye-

- A különböző országok terméskiesése (96 millió euró) és megnövekedett termelési költségeik (86 millió euró) kombinált gazdasági hatása a becslések szerint 182 millió euróval csökkentette az ágazatban a felvásárlási ár bruttó ár-rését, amely 9%-os csökkenést jelentett 2015-ben;

- Rezisztencia kialakulásának magas kockázata az ötszörös pyrethroid használatnak köszönhetően.

A korlátozás az EFSA (Európai Élelmiszerbiztonsági Hivatal) több, a neonikotinoidok méhekre gyakorolt hatásáról szóló tanulmányokat összehasonlító elemzését követően lépett érvénybe 2012-ben. Az Európai Bizottság három neonikotinoid hatóanyag tartalmú szer – a clothianidin, imidacloprid és thiamethoxam – csávázásra, talajkezelésre és állománykezelésre való használatát korlátozta a méheket vonzó kultúrákban. Amint minden információt felülvizsgálnak, az EU dönteni fog a tiltás feloldásáról, fenntartásáról vagy módosításáról.

eredményeznek, mint az önmagukban termesztett takarónövények. A kutatók arra is rámutattak, hogy a keverékek nem nyújtottak jobb ökoszisztéma-szolgáltatást – azaz előnyöket a gyomszabályozás, nitrogén-megkötés és a hasznos elővetemény-hatás terén. A keverékek egy előnnyel rendelkeznek: több szolgáltatást nyújtanak, azonban azok kisebb hatékonysággal valósulnak meg. Használatuk során tehát kompromisszumokat kell kötni az elérhető szolgáltatások kapcsán.

Az elmélet, mely szerint a biodiverzitás jobb, mint egy faj használata, a természetes élőhelyeket vizsgáló ökológusoktól származik, akik azt állítják, hogy az élőlények sokszínű keveréke a különbözőségnek köszönhetően jobban tudja hasznosítani a rendelkezésre álló erőforrásokat.

Mindig lesznek győztesek és vesztesek: egy kevesebb termést adó faj keveréke egy több termést adó fajjal csökkenti a teljes biomassa mennyiségét (a terméketlen talajba vetett hüvelyesek kivételével).

FOTÓ: IVÁN KATALIN

Ha a vetőmag arányának csökkentésével kívánjuk szabályozni a dominánsabb fajt, a kevésbé extrém fajok növekednek erélyesebben, de nem eléggé ahhoz, hogy ellensúlyozzák a dominánsabb faj populációjának csökkenését.

Egy ésszerű és talán előnyös választás az lenne, ha egy fajból vetnénk el több fajtát. Ilyen jellegű változatosság hozzáadása a takarónövény-állományhoz kiküszöböli a fajok keverésének problémáit, és akár előnyökkel is járhat.

Seed Today

A vetőmagszakma idei találkozója

Az idei évben is Martonvásáron, ezúttal április 6-án tartotta Küldöttgyűlését a VSZT. A Szövetség vezető tisztviselői nagy részletességgel mutatták be a az elmúlt év eseményeit, különös tekintettel a májusban megrendezésre kerülő budapesti ISF (Nemzetközi Vetőmag Szövetség) Világkongresszus szervezésére.

Takács Géza, a Szövetség Elnöke előadásában érdekes adatokkal szemléltette a klímaváltozás és a globális mezőgazdaság összefüggéseit és aktualitásait, majd bemutatta a VSZT szakigazgatással és szakmai szervezetekkel folytatott szoros együttműködésének eredményeit. Beszámolt a VSZT megjelenéséről az ESA 2016-os római éves ülésén és a Független Államok Közössége (FÁK) Vetőmag Szövetségének elnökének magyarországi látogatásáról is.

Az Elnök ismertette a VSZT aktív részvételét – és annak korlátait – a jogszabály-alkotási folyamatokban, mely során szót ejtett a vetőmag-felügyelet átalakulásáról, a szaporítóanyag minősítési rendszer átalakítási kezdeményezésekről, a neonikotinoid hatóanyagú csávázószerre vonatkozó eseti engedélyezéséről és a Vetőmag

törvényben, illetve a támogatási rendeletekben történt változásokról. Az évek óta sikeresen folytatott és évről-évre tökéletesített kiemelt programok bemutatása mellett szót ejtett a Vetőmag Újság külsejének megújításáról is, kiemelte a Szövetség kommunikációs hatékonyságának ugrásszerű erősödését, majd részletekbe menően ismertette az elmúlt év gazdálkodásának alakulását.

Kovács István az új Alapszabálynak megfelelően beszámolt a Felügyelő bizottság vizsgálatairól a szervezet működésének szabályszerűségét, gazdálkodását és vagyoni helyzetét érintően, melyek során megállapításra került, hogy a VSZT az elmúlt évben is a jogszabályoknak megfelelően végezte a munkáját.

Dr. Ruthner Szabolcs, az ISF szabályozási ügyek vezetője a nemzetközi vetőmag kereskedelem fényében mutatta be a nemzetközi szövetség szerepét, küldetését és célkitűzéseit, amelyben kiemelt helyet foglal el a FAO Növény-genetikai Források Élelmezési és Mezőgazdasági Felhasználásáról szóló Nemzetközi Egyezmény támogatása, az Új Növény-nemesítési Techni-

kák (*New Breeding Techniques*) népszerűsítése és előnyeinek kommunikálása a széles közönség felé, valamint a rendkívül szerteágazó nemzetközi vetőmag szabályozási rendszerek összehangolása a Worldseed Partnership kezdeményezés formájában. A VSZT korábbi ügyvezető igazgatója szerint beigazolódni látszanak a budapesti kongresszussal kapcsolatos várakozások: a kiemelt érdeklődés tetten érhető a már több mint 1500 fős regisztrált delegátusi létszámban és a tárgyalási- illetve kiállítási lehetőségek maximális kihasználtságában egyaránt.

A Küldöttgyűlés kizárta a VSZT tagjai közül a tagdíj nemfizetése miatt felfüggesztett tagokat, majd a részletes beszámolókat követően – teljes képet kapva a Szervezet működéséről – elfogadta a Felügyelő bizottság 2016. évi beszámolóját a szakmaközi szervezet működésének szabályszerűségéről, gazdálkodásáról és vagyoni helyzetéről, a 2016. évi egyszerűsített beszámolót, és az Elnökség jelentését a Szakmaközi Szervezet vagyoni helyzetéről, illetve az Elnökség beszámolóját a szervezet 2016. évi tevékenységéről.

Idén is folynak fajta-kísérletek

Az őszi búza és a kukorica fajtakísérletekkel az a célunk, hogy a gazdálkodók független forrásból hiteles, számukra hasznos információkat kaphassanak az egyes fajtákról.

Az őszi búza fajtakat tizedik, a kukoricát pedig tizenegyedik éve vizsgáljuk a Gabonatermesztők Országos Szövetségével közösen megvalósított posztregisztrációs fajtakísérletekben, amelyeket ezúttal is a NÉBIH Növénytermesztési és Kertészeti Igazgatóság Szántóföldi Növények Fajtakísérleti Osztálya végez. A szakmai felügyeletet a Fajtakísérleti Innovációs Tanács biztosítja.

Az őszi búza kísérletben összesen 45 fajtat vizsgálnak eltérő termőhelyi adottságok mellett az ország több pontján, Mosonmagyaróváron, Szombathelyen, Jászboldogházán, Tordason, Szarvason, Iregszemcsén, Eszterágpusztán, Székkutason, Gyula-

latanyán, és Debrecenben. A kísérleti helyszíneken különböző termőképességű talajon vetették el a vetőmagokat, majd a nyári aratást követően a terméseredmények mellett a beltartalmi értékeiket is megvizsgálják.

Az idei évben a posztregisztrációs kísérletben a FAO 300, 400 és 500 éréscsoportba tartozó kukoricafajták vesznek részt. A kísérletek első beállítására óta eltelt 10 évben 15 nemesítő 200 kukoricafajtája mérettette meg teljesítményét. Idén az ország tizenegy pontján – Tordason, Jászboldogházán, Szombathelyen, Eszterágpusztán, Debrecenben, Kaposváron, Mezöhegyesen, Nyíregyházán, Iregszemcsén, Székkutason valamint Jánoshalmán tesztelik a hibrideket. A kísérletek nemcsak a szemtermés eredmények összehasonlítására szorítkoznak, hanem három helyszínen különböző termőhelyi viszonyok mellett elvégzett érésdinamikai vizsgálat is gazdagítja a fajtához kapcsolható természetési információkat.

A kísérletek eredményeiről az év második felében összefoglalók készülnek majd, amelyeket mindenki számára elérhetővé teszünk a szövetség honlapján.

Idén is kinyílnak az intézmények kapui a Növények Napján

A május 18-i Nemzetközi Növény Nap-hoz idén is hazánk több oktatási intézménye és kutatóintézete csatlakozott a növénytudomány, valamint növénynevelés területéről.

A világnap arra hívja fel a figyelmet, hogy a növények különleges élőlények. Kizárólag napfényből, szén-dioxidból és vízből képesek szerves anyagot előállítani. Az a képességük, hogy saját tápanyagaikat maguk állíthatják elő lehetővé tette, hogy alkalmazkodva és ezzel rendkívüli sokféleségre szert tette, benépesítsék bolygónk minden élőhelyét.

Ezt kívánja kifejezni az Európai Növénytudományi Szervezet kezdeményezése és védnöksége alatt az idén május 18-án tartott nemzetközi Növények Napja. A hazai partnerségnek tagja a Vetőmag Szövetség is.

Az elmúlt években 26 ország már több mint ezer helyszíne kapcsolódott iskoláktól a kertészetig egészen az egyetemekig világszerte a kezdeményezéshez. A világnaphoz sokak mellett csatlakozott a NAIK-Mezőgazdasági Biotechnológiai Kutatóintézete; az MTA ATK Növényvédelmi Intézet; a Széchenyi István Egyetem Mezőgazdaság és Élelmiszertudományi Kar Növénytudományi tanszéke; a Debreceni Egyetem Agrár Kutatóintézet és Tangazdaság Nyíregyházi Kutatóintézete, valamint a Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár.

Bővebb információ: www.plantday.org

FOTÓ: SZELLŐ GÁBOR

Vetőmag Szövetség Szakmaközi Szervezet és TermékTanács lapja

Elérhetőség: Polgár Gábor ügyvezető igazgató

1113 Bp. Ábel Jenő u. 4/b. • Tel. 06-1-332-5755, Fax: 06-1-302-6507 • E-mail: vszt@vszt.hu • Honlap: www.vszt.hu

Felelős szerkesztő: Hajtun György

Szerkesztő Bizottság: Dr. Balikó Sándor (Bóly Zrt.) • Bíró János (Syngenta Kft.)

• Pavelka Árpád (ZKI Zrt.) • Virágné Pintér Gabriella (Gabonakutató Nonprofit Közhasznú Kft.)

Címlapfotó: ISF

Kiadja: A Vetőmag Szövetség Szakmaközi Szervezet és TermékTanács

Felelős kiadó: VSZT ügyvezető igazgatója